

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЖУРАВСЬКІ СВЕТЛАНА МИХАЙЛІВНА

УДК 364.4-053.9

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ
ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ
В УМОВАХ ЦЕНТРУ ДЕННОГО ПЕРЕБУВАННЯ**

231 – Соціальна робота

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи

за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота»

Миколаїв – 2019

Магістерською роботою є рукопис

Робота виконана в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК: кандидат педагогічних наук

ФАЙЧУК ОЛЕНА ЛЕОНІДІВНА

доцент б.в.з. кафедри соціальної роботи,
управління і педагогіки

Чорноморського національного університету
імені Петра Могили

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат наук з державного управління, доцент,

ШТИРЬОВ ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

завідувач кафедри місцевого самоврядування та
регіонального розвитку

Чорноморського національного університету
імені Петра Могили

Захист відбудеться 27 червня 2019 року о 10.00 на засіданні кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського національного університету імені Петра Могили, за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул.1-а Воєнна, 2.

З роботою можна ознайомитись у бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили, за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Реальні й прогнозовані зміни демографічної структури в планетарному масштабі поставили світове співтовариство перед необхідністю сформувавши систему поглядів на старіння населення як явище соціальне, економічне й культурне. Проблема старіння є предметом спеціального розгляду міжнародних організацій, вона стала центральною і в системі соціального обслуговування.

Трансформаційні процеси 90-х років минулого століття загострили ряд проблем в Українському суспільстві, особливо позначившись на представниках старших поколінь. Зміна принципів та системи цінностей, яка відбувається в сучасному суспільстві, впливає на життєдіяльність всіх категорій населення, в тому числі і людей похилого віку. Негативною специфічною особливістю «входження в старість» в Україні є зниження рівня життя значної кількості людей. Також цей період характеризується зміною соціального статусу, що супроводжується виходом на пенсію або зменшенням характеру трудової діяльності, переоцінкою життєвих орієнтирів, обмеженням кола спілкування. Люди похилого віку починають відчувати певні труднощі у соціально-побутовій та соціально-психологічній сферах життя, що викликає необхідність використання різноманітних форм і методів соціального обслуговування людей похилого віку. Саме цим фактором і зумовлена актуальність обраної нами теми магістерського дослідження: **«Особливості соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування».**

Аналіз психолого-педагогічної літератури з обраної теми дослідження дозволив нам зробити висновок про те, що окреслена проблема є об'єктом пильної уваги вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема, висвітленню окремих її аспектів присвячені роботи О. В. Безпалько, І. Д. Зверевої, А.Й.Капської, С. Я. Харченка, Є. І. Холостової та ін. Останніми роками в Україні з'явилися цікаві наукові і науково-методичні праці, присвячені питанням соціальної адаптації та реабілітації людей похилого віку, у яких представлено як зарубіжний досвід, так і вітчизняні підходи до розв'язання окресленої проблеми. Це, зокрема, праці Бойко А. М., Бондаренко Н. Б., Брижоватої О. С., Бурак В. Я., Зверевої І. Д., Кабаченко Н. М, Коваль Г. В., Марченко С. Я., Полторак Л.Ю., Семигіної Т. В., Синчук С.М., Файчук О. Л., Шахрая В.М., Яцемирської Р. С. та інших. Враховуючи той факт, що вирішального значення для спеціалістів, результат діяльності яких багато в чому залежить від успішної взаємодії зі старими людьми, набувають знання про соціально-психологічні особливості людей похилого віку, їхні потреби і можливості, значна увага дослідників приділяється таким питанням, як психологія старіння (Краснова О. В., Лідере А. Г.); психологія соціальної роботи з людьми похилого віку (О.В.Александрова, О. Н. Боголюбова, Н.Л.Васільєва); проблеми соціальної геронтології (Беленька І. Г.,

Яцемірська Р. С та ін.); проблем соціальної роботи з людьми похилого віку (В. Бочарова, Л. Виготський, О. Горбушина, І. Зверева, А. Капська, Г. Коваль, С. Кравцов, В. Мірошніченко, П. Павленко, І. Титаренко, Л. Тюття, Є.Холостова, В. Шахрай., М. Шульга). Тим самим, як показав теоретичний аналіз, до теперішнього часу недостатньо розкриті соціальні аспекти роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування.

Об'єкт дослідження – процес соціального обслуговування людей похилого віку.

Предмет дослідження – особливості соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування.

Мета роботи – на основі експериментального дослідження розкрити особливості соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування та розробити пропозиції щодо покращення цього процесу.

Відповідно до мети нами були визначені наступні **завдання**:

- охарактеризувати сутність старіння та старості як соціальних явищ;
- проаналізувати вітчизняний досвід організації соціального обслуговування людей похилого віку;
- розкрити досвід організації соціального обслуговування людей похилого віку в центрі денного перебування міста Арада;
- провести експериментальне дослідження щодо адаптації людей похилого віку в центрі денного перебування міста Арада та надати пропозиції щодо покращення цього процесу.

Для виконання завдань був використаний комплекс взаємопов'язаних теоретичних **методів** дослідження. Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Зокрема, в дослідженні нами використані теоретичні, емпіричні та статистичні методи, а саме: системний підхід; здійснено спостереження процесу адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування; статистичний – аналіз показників рівня адаптованості людей похилого віку до умов центру денного перебування.

Наукова новизна та теоретична значущість отриманих результатів полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних засад та практичних рекомендаціях щодо підвищення ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування. Нами запропоновано визначення понять: «Люди поважного віку», «Центр денного перебування»; розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування.

На основі аналізу наукової літератури структуровано інформацію щодо сутності організації соціального обслуговування людей похилого віку, форми та методи соціальної роботи з даною категорією.

Практична значущість роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані при викладанні курсів «Соціальна педагогіка», «Технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів», «Соціальна геронтологія», «Соціальна робота з сім'ями», а також у практичній роботі соціального працівника в умовах центру денного перебування.

Експериментальна база. Дослідження магістерської роботи проводилося на базі центру денного перебування міста Арада.

Апробація роботи. Основні положення та результати дослідження доповідались та обговорювалися на XXI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання-2018» та Міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум – 2018: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі: «Реалізація євроінтеграційної політики України: суспільно-політичний та безпековий аспект» (м. Миколаїв, 2018 р.).

Публікації. Журавські С. Сутність дозвілля для людей похилого віку / С.Журавські // Матеріали XXI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання-2018». – Миколаїв, 2018. – С. 49–51.

Структура роботи. Мета, завдання та зміст магістерської роботи визначили її структуру. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел із 70 найменувань. Загальний обсяг магістерської роботи складає 110 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено його мету та завдання; окреслено об'єкт і предмет; схарактеризовано основні методи роботи; розкрито наукову новизну; аргументовано теоретичне та практичне значення; подано відомості про апробацію результатів дослідження; представлено інформацію про публікації, структуру й обсяг магістерської роботи.

У першому розділі «**Теоретичні засади дослідження соціального обслуговування людей похилого віку**» розглянуто сутність понять «старість» і «старіння» як соціальних феноменів; охарактеризовано особливості впливу моделі старіння, прийнятої в державі, на організацію та принципи соціальної роботи з людьми похилого віку; проаналізовано вітчизняний досвід організації обслуговування та надання допомоги людям похилого віку.

Проаналізувавши погляди науковців, практиків, ми можемо констатувати, що невід'ємним елементом розвитку особистості є процес старіння. В онтогенезі людини виділяють періоди дитинства, юності, зрілості та старості. Межа між періодом зрілості та початком старості майже невловима, що обумовлює розбіжності у визначенні віку, з якого починається старість і кожен сам легко визначає різницю між молодою та старою людиною, але ніхто не може дати вичерпну наукову

характеристику сутності старіння та механізмів його розвитку, а також встановити точні календарні дати настання старості взагалі.

У людини похилого віку, враховуючи її соціально-психологічні особливості, залишається можливість і на останньому етапі життя придбати необхідні якості. Обставини життя і життєвий шлях людини об'єктивно незворотній, але суб'єктивно, вона може працювати над собою, свідомо чи несвідомо переосмислювати події, що відбулися і розвивати в собі всі необхідні якості для подальшого повноцінного життя.

Організація соціального обслуговування людей похилого віку повинна бути орієнтована на забезпечення безпечної старості через зниження впливу факторів соціального ризику й максимально можливий ступінь реалізації соціальних гарантій у поєднанні з наданням широкого спектру соціальних послуг, щоби літні люди могли як можна довше зберігати життєвий тонус і звичний спосіб життя, залишаючись активними й корисними членами суспільства. Реалізація цього стратегічного завдання у соціальній роботі з людьми похилого віку вимагає осмислення розмаїтої зарубіжної теорії та практики, можливостей їх застосування в українському контексті.

Сьогодні в Україні, як і у багатьох зарубіжних країнах, для надання допомоги особам похилого віку реалізують спеціальні програми, спрямовані на підтримку добробуту й стану здоров'я, і створюють низку відповідних закладів.

Система соціального обслуговування в Україні, як складова частина соціального захисту людей похилого віку, зазнає серйозних труднощів. Тому необхідно втілювати нові вимоги до соціальної роботи з людьми похилого віку, що, в свою чергу, сприятиме забезпеченню гідного життя, відповідності потреб людини похилого віку і ресурсів соціальних систем, поліпшенню взаємодії людини з її фізичним і соціальним оточенням.

У другому розділі **«Особливості організації соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування»** розкрито сутність соціальної роботи з людьми похилого віку; досліджено процес адаптації людей похилого віку в умовах центру денного перебування на прикладі м. Арада.

В Україні визначені напрями реформування системи соціального обслуговування громадян та надання їм соціальних послуг, які передбачають створення широкої та розгалуженої мережі служб та закладів для надання якісних послуг, наближення соціальних послуг до отримувачів, децентралізація процесів управління, створення альтернативних видів послуг та їх фінансування, розширення можливостей для отримувачів щодо вибору послуг, підвищення результативності надання соціальних послуг через впровадження технологій з покращання їх якості. Соціальна робота з людьми похилого віку має спрямовуватися на реалізацію проголошених принципів, які орієнтовані на те, щоб допомогти

особам старшого покоління вести повноцінне й плідне життя, забезпечити їм умови, необхідні для підтримки чи досягнення гідного життя.

Проаналізувавши діяльність центру денного перебування людей похилого віку в місті Арада ми дійшли висновку про те, що досвід соціальної роботи та діяльність фахівців центру дуже корисні для України. Цікавим є досвід роботи груп підтримки, що проводять консультування для людей похилого віку, які перебувають в різних кризових ситуаціях на даному етапі життя. Види груп змінюються в залежності від груп клієнтів: глухі; незрячі; люди з інвалідністю; подружжя хворих, що потребують постійного нагляду; представники середнього покоління, які мають труднощі у догляданні за старими батьками; вдови та вдівці тощо. Соціальні працівники, які працюють з вищезазначеною категорією, допомагають клієнтам відчувати родинне тепло та отримати відповідну допомогу. Сфера діяльності центру залежить від кількості людей похилого віку, їх фізичного та морального стану.

У третьому розділі **«Експериментальне дослідження щодо адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування»** представлено програму дослідження та аналіз результатів дослідження процесу адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування. Запропоновано пропозиції щодо підвищення ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування.

Людям похилого віку важко звикнути до умов сучасного життя. Проблема полягає в тому, що вони важко адаптуються до різних життєвих ситуацій та не завжди знаходять підтримку від оточуючих; часто підпадають під стереотипізацію та дискримінацію й не знають як дати собі раду.

З метою є експериментальним шляхом дослідити процес адаптації людей похилого віку до умов Центру денного перебування нами було розроблено програму дослідження, підібрано психолого-педагогічні заходи та тренінгові заняття, визначено етапи проведення дослідницької роботи.

Дослідження проводилося на базі центру денного перебування міста Арада (Ізраїль). Перевірка результатів, отриманих в процесі аналізу теоретичних джерел, була зроблена під час проведення психолого-педагогічних експериментів. Перший експеримент був проведений серед людей похилого віку, клієнтів Центру денного перебування міста Арада в жовтні 2018 р., шляхом анкетування з визначення рівня обізнаності людей похилого віку з основними напрямками нашого дослідження. Отримані результати надали можливість виявити рівень обізнаності та зацікавленості в отриманні нових знань, з розвитком яких люди похилого віку зможуть самостійно вирішувати власні проблеми; розробити відповідні психолого-педагогічні заходи та тренінгові програми і провести їх під час другої частини експерименту в листопаді-грудні 2018 р. та січні-лютому 2019 р. Наступний експеримент був проведений в березні 2019 р. серед цих же

людей похилого віку шляхом проведення повторного анкетування з метою відстеження динаміки після проведення психолого-педагогічних заходів. Обрання невеликого проміжку часу та однієї групи для експерименту було обов'язковим, щоб можна було відстежити, що саме психолого-педагогічні заходи, розроблені та проведені фахівцями Центру, а не щось інше, вплинули на рівень адаптованості людей похилого віку до умов Центру денного перебування та здатності вирішувати власні проблеми.

Проведення психолого-педагогічного експерименту включало декілька етапів.

Перший етап – підготовчий, що включав розробку програми дослідження, підбір інструментарію – анкета, тренінги та практичні заняття.

З метою ознайомлення та визначення рівня адаптації людей похилого віку було підбрано та сформовано анкету, зразок якої наведений у додатку А. Питання в анкеті були підбрані відповідно до мети нашого дослідження: особистісні якості, впевненість у собі, обізнаність, поінформованість тощо.

Другий етап передбачав сам процес анкетування. Це вже безпосередньо збирання інформації, контакт з респондентами та підготовка інформації до обробки. Процедура тестування була такою: кожен респондент отримував анкету та відповідав на запитання: «Так», «Ні», «Важко відповісти».

Третій етап полягав у підрахунку відповідей респондентів, їх аналізі та інтерпретації.

Четвертий етап – це етап проведення психолого-педагогічних заходів та тренінгових занять з метою адаптації людей похилого віку до умов Центру денного перебування.

З метою підвищення рівня адаптації та можливості самостійно вирішувати власні проблеми, на основі отриманих результатів, було розроблено та проведено тренінги: «Група підтримки» та «Намалюй свій настрій». Разом було проведено два тренінги.

Вибірка. Генеральною сукупністю виступили клієнти центру денного перебування у кількості 20 осіб. У дослідженні було використано квотний тип вибірки, в експерименті взяли участь 20 клієнтів центру денного перебування.

Перевірка висновків, що були зроблені в процесі теоретичного аналізу соціально-педагогічних аспектів досліджуваної проблеми, здійснювалась у ході соціологічного дослідження. Його програма включала:

- розкрити зміст дослідницької роботи, спрямованої на реалізацію мети магістерської роботи;

- визначити значення та особливості використання й застосування психолого-педагогічних заходів та тренінгових занять під час роботи з людьми похилого віку;

– здійснити аналіз рівня адаптованості людей похилого віку до центру денного перебування;

– емпіричним шляхом визначити, узагальнити та запропонувати рекомендації щодо покращення соціальної роботи з людьми похилого віку.

Для досягнення поставлених завдань на різних етапах дослідження використовувався комплекс емпіричних методів:

– підготовка соціологічного інструментарію – розробка опитувальних листів та їх апробація;

– анкетне опитування – надало можливість визначити існуючі проблеми людей похилого віку;

– збір та опрацювання емпіричної інформації.

Таким чином, було розроблено програму дослідження, підбрано психолого-педагогічні заходи та тренінгові заняття, визначено етапи проведення дослідницької роботи.

Обробка отриманих результатів проводилась ретельно. Нами було опитано 20 респондентів та результати опитування до та після експериментальної представлені в таблиці 1..

Таблиця 1

Результати опитування (анкета1)

Питання	Результат до експериментальної роботи	Результат після експериментальної роботи
1. Ваша стать? - чоловіча; - жіноча	5 – 25% 15 – 75%	Не змінились
2. Освіта: - середня; - середня-спеціальна; - повна вища освіта.	6 – 30% 4 – 20% 10 – 50%	Не змінились
3. Ваш вік? - 70-79 р. - 80-85 р. - 86 і старше	10- 50% 8 -40% 2 – 10%	Не змінились
4. Чи задоволені ви зараз, в основному, своїм життям? - так; - ні; - інколи.	4 – 20% 4 – 20% 12 – 60%	18 - 90% - 2 – 10%
5. Чи вважаєте, що живете цікавіше, ніж більшість людей вашого віку? - так; - ні; - іноді .	10 – 50% 5 – 25% 5 – 25%	19 – 95% - 1 – 5%

6. Відчуття відповідності віку. Як ви відчуваєте свій вік? - почуття, що відповідаю віку; - почуття себе старше за свій вік; - почуття себе молодше свого віку; - важко відповісти .	15 -75% 2 – 10% 2 – 10% 1 – 5%	4 – 20% - 16 - 80% -
7. Як ви оцінюєте стан свого здоров'я? - добре; - задовільно; - погано; - важко відповісти .	10 – 50% 4 – 20% 2 – 10% 4 – 20%	16 –80% 2 – 10% - 1 – 5%
8. Чи відчуваєте ви почуття самотності? - так часто; - так, рідко; - ні.	7 – 35% 3 – 15% 10 – 50%	- - 20 -100%
9. Чи притаманне вам почуття страху за завтрашній день? - так, завжди; - так, іноді ; - ні .	3 – 15% 7 – 35% 10 – 50%	- 2 – 10% 18 – 90%
10. Чи є у вас умови для цікавого дозвілля? - хороші ; - задовільні ; - погані .	4 – 20% 10 – 50% 6 – 30%	20 – 100% - -
11.З яких джерел Ви дізналися про Центр денного перебування? - від знайомих та друзів; - від працівників Центру денного перебування; - від соціального відділу муніципалітету; - реклама в ЗМІ .	5 – 25% 12 – 60% 2 – 10% 1 – 5%	Не змінилися
12. Працівники (Адміністрація) Центру денного перебування надають вам моральну підтримку? - так ; - ні; - іноді .	13 – 65% 4 – 20% 3 – 15%	19 – 95% - 1 – 5%
13. У Центрі денного перебування цінують ваш життєвий досвід? - так; - ні ; - важко відповісти	10 – 50% 2 – 10% 1 – 5%	19 – 95% - 1 – 5%
14. Коли ви відвідуєте Центр денного перебування, у вас підвищується настрій? - так ; - ні ; - іноді .	12 – 60% 2 – 10% 6 – 30%	20 – 100% - -
15. Чи підходять вам заходи, запропоновані робітниками центру?		

- так ; - ні ; - іноді .	14 – 70% 2 – 10% 4 – 20%	18 – 90% - 2 – 10%
15. З вашої точки зору, ваше життя вдалось? - так ; - ні ; - важко відповісти	14 – 70% 2 – 10% 4 – 20%	18 – 90% - 2 – 10%
17. Чи порекомендуєте ви своїм друзям та знайомим послуги Центру денного перебування? - так ; - ні; - важко відповісти.	10 – 50% 1 – 5% 9 – 45%	19 – 95% - 1 – 5%

Наступним етапом нами було проведено анкетування з використанням опитувальника К. Роджерса щодо визначення рівня адаптованості літніх людей до умов центру денного перебування. Перший зріз показав нам невтішні результати щодо визначення рівня адаптації. Після проведення соціальними працівниками ряду занять, заходів та тренінгів з літніми людьми, їх рівень адаптації значно підвищився. Це свідчить про те, що успішність адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування залежить від ступенів статусної і рольової визначеності, які прямо пропорційні рівню соціальної ідентичності, тобто ступеня ототожнення себе з певними культурними, національними, соціальними і віковими групами.

Отже, після проведення експериментальної роботи, а саме – психолого-педагогічних заходів та тренінгових занять рівень адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування міста Арада підвищився. Таким чином, гіпотеза про те, що психолого-педагогічні заходи та тренінги підвищили рівень адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування підтвердилася.

Згідно проведеного дослідження, нами були розроблені пропозиції щодо підвищення ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування.

ВИСНОВКИ

Таким чином, на підставі отриманих результатів здійсненого дослідження зроблено наступні висновки:

1. Систематизовано теоретичні засади дослідження основних понять та категорій; визначено їх сутність. Поняття «людина похилого віку» в Україні з соціальної точки зору стійко асоціюється з віком виходу особи на пенсію. З біологічної точки зору старіння пов'язується зі змінами, що відбуваються в організмі людини і сприймається як згубний процес, що настає в результаті наростаючої з віком руйнівної дії зовнішніх та

внутрішніх факторів та призводить до недостатності функцій організму. Запропоновано авторське визначення понять: люди похилого віку замінити на визначення люди поважного віку – це люди, а саме 62 років жінки та 67 років чоловіки, які в залежності від природних вікових обставин перебувають в процесі змін; центр денного перебування – це соціально-культурний, приватний заклад, який надає соціальні, психологічні, частково медичні послуги на високому професійному рівні з метою забезпечення потреб зазначеної категорії осіб.

Основними компонентами старіння є: біологічне старіння (зростання вразливості організму і підвищена ймовірність смерті); соціальне старіння (зміна патернів поведінки, статусів, ролей); психологічне старіння (вибір способу адаптації до процесів старіння, нових стратегій подолання труднощів).

2. Проаналізувавши досвід соціального обслуговування людей похилого віку в Україні можемо констатувати наявність спеціальних програм, спрямованих на підтримку добробуту й стану здоров'я, і створення низки відповідних закладів. Зараз набирають поширення такі види обслуговування для людей похилого віку: будинки готельного типу, догляд у будинках постійного проживання, будинки сестринського типу, денні стаціонари/центри, денні центри/обідні клуби, доставка харчування за місцем проживання і «їжа на колесах», догляд за місцем проживання (надання довготривалої і спланованої соціально-побутової допомоги згідно з потребами клієнта), чергові бригади невідкладної допомоги, так звані центри паліативної допомоги, служби прання білизни/ хімчистки, консультування. Також в Україні послуги людям літнього віку надають такі державні заклади, як територіальні центри із обслуговування одиноких непрацездатних громадян похилого віку та інвалідів, будинки-інтернати, геріатричні пансіонати, пансіонати для ветеранів війни та праці.

3. Охарактеризовано соціальну роботу з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування. Центр денного перебування – це соціально-культурний, приватний заклад, який здійснює соціальне обслуговування та надає соціальні послуги людям похилого віку, в тому числі за рахунок коштів державного бюджету та благодійних внесків. Проаналізувавши діяльність центру денного перебування людей похилого віку в місті Арада ми дійшли висновку про те, що досвід соціальної роботи та діяльність фахівців центру дуже корисні для України. Цікавим є досвід роботи груп підтримки, що проводять консультування для людей похилого віку, які перебувають в різних кризових ситуаціях на даному етапі життя. Види груп змінюються в залежності від груп клієнтів: глухі; незрячі; люди з інвалідністю; подружжя хворих, що потребують постійного нагляду; представники середнього покоління, які мають труднощі у догляданні за старими батьками; вдови та вдівці тощо. Соціальні працівники, які працюють з вищезазначеною категорією, допомагають клієнтам відчувати родинне тепло та отримати відповідну допомогу.

4. Провівши експериментальне дослідження та здійснивши аналіз його результатів, ми можемо стверджувати, що отримані результати під час експерименту надали можливість виявити рівень обізнаності та адаптації людей похилого віку до умов центру денного перебування. Згідно проведеного дослідження, нами були розроблені пропозиції щодо підвищення ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування, основними із яких є: на державному рівні (розглянути питання щодо зміни поняття «люди похилого віку» на поняття «люди поважного віку» в усіх законодавчих документах; збільшити державне фінансування на забезпечення потреб людей похилого віку; переглянути рівень заробітної плати соціальним працівникам в сторону її підвищення; запровадити заходи щодо зменшення рівня професійного вигорання фахівцям соціальної роботи; розширити спектр міжнародного співробітництва з питань надання соціальних послуг в інших країнах світу); на регіональному рівні (проводити заходи на партнерських засадах з органами муніципалітету; більш активніше впроваджувати практику проведення «літніх шкіл» для людей похилого віку); на рівні центру денного перебування (розширити спектр навчальних та культурно-дозвіллевих заходів для людей похилого віку – учасників Центру денного перебування, урізноманітнивши їх перелік; приділяти більше уваги методикам арт-терапії з метою зменшення напруги та підняття настрою людей похилого віку; більш тісніше співпрацювати з навчальними закладами, заохочуючи студентів та школярів до проведення спільних заходів, свят тощо; розширити комплекс соціальних послуг для населення, задовольняючи потреби клієнтів і зберігаючи при цьому конфіденційність; постійно розширювати спектр послуг по ремонту одягу, перукаря тощо; постійно проводити заходи по зменшенню психологічного навантаження соціальним робітникам («психологічне вигорання»).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Журавські С. Сутність дозвілля для людей похилого віку / С.Журавські // Матеріали XXI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання-2018». – Миколаїв, 2018. – С. 49–51.

АНОТАЦІЯ

Журавські С. М. Особливості соціального обслуговування людей похилого віку в умовах центру денного перебування. – Рукопис.

Магістерська робота зі спеціальності 231 – Соціальна робота. – Чорноморський національний університет імені Петра Могили.

Магістерська робота присвячена науковому обґрунтуванню теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення

ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування.

Узагальнено психолого-педагогічну літературу з обраної теми дослідження. Охарактеризовано особливості впливу моделі старіння, прийнятої в державі, на організацію та принципи соціальної роботи з людьми похилого віку. Проаналізовано вітчизняний досвід організації обслуговування та надання допомоги людям похилого віку. Досліджено процес адаптації людей похилого віку в умовах центру денного перебування на прикладі м. Арада. Розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах центру денного перебування.

Ключові слова: люди похилого віку, старість, старіння, соціальна робота, центр денного перебування, соціальні послуги, соціальне обслуговування, тренінгові заняття.

SUMMARY

Zhuravskiy S. M. Osoblivost istsialnogo obslugovuvannya people abducted viku in the minds of the center of the day perebuvannya. - Manuscript.

Magisterial work for obtaining an academic degree in the specialty 231 - Social work. - Petro Mohyla Black Sea National University, Nikolaev, 2019

Magisterial work is attributed to the scientific background of theoretical ambushes and detailed practical recommendations for social robots with people abiding in the minds of the center pereobuvannya.

Psycho-pedagogical literature is outlawed by those who study. The characteristics of the old-fashioned models, taken into account in the state, on the organization and social robot principle with abortive people are characterized. An analysis of the performance of the organization of the service and the help of the abducted person was carried out. Doslidzheno process of adaptation of people abducted in the minds of the center of the new perebuvannya on the butt of m. Arad. There are various proposals for the development of social effectiveness of robots with people who have stolen in the drainage center.

Key words: abducted people, old people, old people, social robots, day traffic centers, social services, social services, work days.